

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გაზეთი №1-2 (№175-176) იანვარი-თებერვალი 2016 წელი

* * *

ულტრათანამედროვე საგზაო - მეტეოროლოგიური სადგურის დამონტაჟება, რომელიც ოხლან რეჟიმში 100%-იანი სიზუსტით აწვდის აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქართველოს შორის გადაადგილების მსურველ მგზავრებს მონაცემებს ჰაერის ტენიანობის, მოსალოდნელი ხაღჭის, მეწყერსაშიში ზონის, მოცულების შესაძლებელი საფრთხისა თუ სხვა მეტეო მოვლენების შესახებ, გარემოს ეროვნული სააგენტოს ხელშეწყობით გახდა შესაძლებელი. ამ და სხვა აქტუალურ საკითხებზე პრეზენტაცია მოაწყო გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსმა, თამარ ბაგრატიამ. პრეზენტაციაზე გადღერდა სააგენტოს პრიორიტეტები, წარმოადგინეს საკითხები, რომლებიც შედის უნივერსიტეტის გეოგრაფიის, ეკოლოგიის, ბიოტექნოლოგიისა და საინჟინრო ეკოლოგიის სასწავლო პროგრამებში. ამიტომ აღნიშნული სპეციალობის სტუდენტებისათვის დიდი მნიშვნელობა ენიჭება გარემოს ეროვნულ სააგენტოსთან ურთიერთობას.

ატივით გაფორმდა მემორანდუმი გარემოს ეროვნულ სააგენტოსა და აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტს შორის, ურთიერთთანამშრომლობა ითვალისწინებს: ჰიდრომეტეოროლოგიის, გეომორფოლოგია-გეოლოგიის, ნიადაგდაცვით სექტორებში ერთობლივი სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოებისა და პროექტების განხორციელებას; საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა მიმართულების სასწავლო პროგრამების შედგენაში მონაწილეობის მიღებას; ლექცია-პრეზენტაციების ჩატარებას, საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა სპეციალობების კურსდამთავრებულთათვის საწრთვლო და ვადამზადების პროგრამების ერთობლივ შემუშავებასა და განხორციელებას; უნივერსიტეტის სტუდენტების პრაქტიკისა და სტაჟირების გავლას გარემოს ეროვნული სააგენტოს დაქვემდებარებაში მყოფ დაწესებულებებში. შეხვედრაზე წარმოადგინეს გეოგრაფიის სპეციალობის სტუდენტთა საველე პრაქტიკების ამსახველი ფოტო და ვიდეომასალა. შეხვედრა კითხვა-პასუხის რეჟიმით დასრულდა.

* * *

რას გულისხმობს ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაცია? რა ეტაპზეა საქართველოსა და ევროკავშირის შორის სავიზო დიალოგი? რა სარგებელს მიიღებს თითოეული ქართველი შედეგად? - ამ შეკითხვებზე ვასცეს პასუხი აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში შეკრებილ საზოგადოებას საპარლამენტო უმრავლესობისა და ღია და გამჭვირვალე მმართველობის მუდმივმოქმედი საპარლამენტო საბჭოს წევრმა გუგული მალრაქემ და სტრატეგიული კომუნიკაციის დე-

პარტამენტის უფროსმა თორნიკე ნოზაძემ. მათ ამომწურავი ინფორმაცია მიაწოდეს სამკითხველოში შეკრებილ ლექტორ - მასწავლებლებსა და სტუდენტებს საქართველოს ევროპულ გზასთან დაკავშირებით არსებულ საკითხებზე. ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხი ხომ პრიორიტეტს წარმოადგენს ჩვენი ქვეყნის საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლებისთვის!

* * *

საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტები, ევროპული არჩევანი, საქართველოს ევროპულ წიაღში დაბრუნება, ეს გახლდათ თემები, რომლებზეც აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრმა, დავით ბაქრაძემ და „ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ საინფორმაციო ცენტრის“ დირექტორის მოვალეობის შემსრულებელმა,

თამარ მედულაშვილმა ისაუბრეს. სტუდენტებს სტუმრებმა გააცნეს ის ვალდებულებები და სარგებელი, რომლებიც დაკავშირებულია ქვეყნის ევროინტეგრაციის პროცესთან. სახელმწიფო მინისტრის შეხვედრა აწეს სტუდენტებთან, იმერეთის რეგიონში ვიზიტის ფარგლებში, ხატოსა და ევროკავშირის შესახებ საინფორმაციო ცენტრის ორგანიზებით გაიმართა.

* * *

3 თებერვალს აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა უმასპინძლა აშშ კულტურის ატამეს საქართველოში, დემიენ უომპლერს. დიპლომატი შეხვდა უნივერსიტეტის რექტორს, პროფესორ გიორგი ლავთაძეს, გაცნობ უნივერსიტეტის სტრუქტურას, მიმდინარე პროცესებსა და სამომავლო პერსპექტივებს. რექტორი სტუმარს ესაუბრა იმ საერთაშორისო პროექტების შესახებ, რომლებშიც აწეს იღებს მონაწილეობას და წარმატებულია. უნივერსიტეტი ერთდროულად რამდენიმე სოლიდური ორგანიზაციის პროექტის გრანტიორია, რაც ხელს უწყობს მისი ცნობადობის ამაღლებას საერთაშორისო დონეზე. სტუმარმა, თავის მხრივ, დიდი ინტერესი გამოხატა და კიდევ ერთხელ გაუსვა ხაზი აშშ-ს საელჩოს ტრადიციულ მხარდაჭერასა და უნივერსიტეტთან მჭიდრო თანამშრომლობის პერსპექტივებს. ვიზიტის ფარგლებში, დემიენ უომპლერი ვახტანგ ამალაშვილის სახელობის ამერიკის შესწავლის ცენტრსა და ჯონ ლოს პასოსის საქართველოს ასოციაციას ეწვია და შეხ-

ვედრა გამართა აწეს სტუდენტებთან. რასაც ორგანიზება ცენტრის დირექტორმა, ასოციირებულმა პროფესორმა ია იაშვილმა და ასოციაციის პრეზიდენტმა, ზაია არსენიძემ გაუწიეს. მათ ისაუბრეს ცენტრის, ასოციაციისა და ამერიკისმოცოდნობის სამაგისტრო პროგრამების შესახებ. ამერიკისმოცოდნობის I და II კურსების მაგისტრანტებისა და ამერიკისმოცოდნობის 2015 წლის ამერიკისმოცოდნობის საზაფხულო სკოლის კურსდამთავრებულთა გარდა, შეხვედრას ესწრებოდნენ ქალაქის მე-10 საშუალო სკოლის ის მოსწავლეები, რომელთაც სასკოლო კურსში, ამერიკისმოცოდნობა აირჩიეს. საგნის პედაგოგმა, ეკა კახიძემ სურვილი გამოთქვა საელჩოსთან აქტიური თანამშრომლობის შესახებ. დემიენ უომპლერმა სტუდენტებსა და მოსწავლეებს მიაწოდა ინფორმაცია სამომავლო შეხვედრის ირგვლივ, მარტის თვის ბოლოს. ამ ვიზიტის ფარგლებში აშშ საელჩო გეგმავს ქუთაისში ჩატაროს ამერიკული ბებდის კონცერტი სტუდენტებისა და ქალაქის ახალგაზრდებისათვის.

* * *

8 თებერვალი მეფე წმინდანის, დავით აღმაშენებლის ხსენების დღეა. ამ დღისადმი მიძღვნილი უამრავი ღონისძიება გაიმართა გელათსა და ქუთაისში. ტრადიციულად, ღონისძიებებში ჩართული იყო აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანატის ორ-

განიზებით სტუდენტებმა გელათის აკადემიაში წამოადგინეს ლიტერატურული კომპოზიცია - „ასი იწყებოდა დიდი საქართველო“, მოეწყო დავით აღმაშენებლის შესახებ გადღებული ფილმის ჩვენება.

ხელნართა ეროვნული ცენტრის ზამთრის სკოლა „ქართული ხელნართა“

2015 წლის 11-19 დეკემბერს კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრში ჩატარდა ზამთრის სკოლა „ქართული ხელნართა“, რომელშიც საქართველოს რეგიონებიდან რვა უნივერსიტეტის 16 წარმომადგენელი იღებდა მონაწილეობას. შერჩევა კონკურსის წესით, გაგზავნილი მონაცემებისა და საპრეზენტაციო თემის საფუძველზე მოხდა. აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტს ზამთრის სკოლაში სამი სტუდენტი წარმოადგენდა: ქართველური ენათმეცნიერების სპეციალობის დოქტორანტი თამარ ნინიძე და ფიქრია ჭაბუკიანი, მაგისტრანტი მკა ფარქოსაძე.

პროექტს ორგანიზებას უწევდნენ ირინა გოგონაია (პედაგოგიკის დოქტორი, ხელნართა ეროვნული ცენტრის სამეცნიერო და საგანმანათლებლო პროგრამებისა და განვითარების სამსახურის ხელმძღვანელი), ვლადიმერ კეკელია (ხელნართა ეროვნული ცენტრის არქივთმცოდნეობის განყოფილების უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი), შორენა მურუსიძე (ხელნართა ეროვნული ცენტრის არქივთმცოდნეობის განყოფილების მეცნიერ-თანამშრომელი). სკოლა დააფინანსა შოთა რუსთაველის ეროვნულმა სამეცნიერო ფონდმა. სკოლის ფარგლებში შესაძლებლობა გვქონდა, მოგვესმინა საინტერესო ლექციები ქართველოლოგიის სხვადასვა სფეროში. ლექციებს კითხულობდნენ როგორც ქართველი, ასევე უცხოელი მეცნიერები ქართული დამწერლობის (დალი ჩიტუნაშვილი, ფილოლოგიის დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის კოდიკოლოგიისა და ტექსტოლოგიის განყოფილების უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი) საქართველოს ისტორიის (ზაალ აბაშიძე, ისტორიის დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის დირექტორი), ქართული ხელნართის განვითარების, მინიატურისა და დეკორის, ხელნართა უძველესი, საწერი მასალის (თამარ ოთხმეზური, ფილოლოგიის დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის კოდიკოლოგიისა და ტექსტოლოგიის განყოფილების ხელმძღვანელი, ნინო ქავთარია, ფილოლოგიის დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის ხელოვნების ისტორიის განყოფილების უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი, დარეჯან გოვაშვილი, ფილოლოგიის დოქტორი, საქარ-

თველოს ეროვნული მუზეუმის მეცნიერ-თანამშრომელი) შესახებ. სპეკალესა და მათ იმიტაციებზე ქართულ ხელნართა ჭედურ ყდებზე ისაუბრა ქალბატონმა ია ახვლედიანმა (გეოლოგია-მინერალოგიის დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი); შრიფტის განვითარების ისტორიაზე ქალბატონმა ნინო ჯიშკარიანმა (აპოლონ ქუთათელაძის სახელობის თბილისის სამხატვრო აკადემიის შრიფტისა და ორნამენტის პედაგოგი) ძველი ქართული მწერლობაზე - დავით შენგელიამ (ფილოლოგიის დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის კოდიკოლოგიისა და ტექსტოლოგიის განყოფილების უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი) და ლევან გიგინეიშვილმა (ფილოლოგიის დოქტორი); ისტორიული დოკუმენტების (კალიგრაფია და გაფორმება) - ქალბატონმა დარეჯან კლდიაშვილმა (ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის წყაროთმცოდნეობისა და დიპლომატიკის განყოფილების მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი), დროისა და სივრცის გადმოცემის შესახებ ისტორიულ დოკუმენტებში - ქალბატონმა მზია სურგულაძემ (ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის წყაროთმცოდნეობისა და დიპლომატიკის განყოფილების ხელმძღვანელი); საარქივო მასალას ეხებოდა კემბრიჯის უნივერსიტეტის პროფესორის, ფილოსოფიის დოქტორის, ჰუმბერტუს იანისა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორის, ფილოსოფიის დოქტორის, ოლივერ რაისერის ლექციები.

კურსის ფარგლებში შესაძლებლობა მოგვეცა, დაგვეთავაზებინა ხელნართა მულტიმედიური გამოფენა, ხელნართა და ძველხატვალ წიგნთა უნიკალური კოლექციები, მათ შორის სინური მრავალთავი, ვანის ოთხთავი, ქართული და ოსმალური დოკუმენტები, ბაქარის ბიბლია...
საინტერესო აღმოჩნდა ვიზიტი დიგიტალიზაციის კაბინეტში (დიმიტრი გურგენიძე, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის დიგიტალიზაციის ლაბორატორიის მთავარი სპეციალისტი), სადაც თვალი გავადევნეთ ხელნართა ციფრული ფოტოპირების შექმნას, რაც მნიშვნელოვანია იმ მხრივ, რომ ხელნართი მკვლევართა უფრო ფართო ნაწილისთვის ხდება ხელმისაწვდომი და დაზიანებისგანაც დაცულია.

კურსი მოიცავდა ასევე გასვლით ლექციებს მცხეთის ჯვრის მონასწერში, ბოლნისის სიონში, ურბნისსა და წულ-

რულაშენში (ქართული ეპიგრაფიკა, წელთაღრიცხვის სისტემა - თეიმურაზ ჯოჯუა, ისტორიის დოქტორი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის წყაროთმცოდნეობისა და დიპლომატიკის განყოფილების უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი; ლადო მირიანაშვილი).
მოვიხახულებთ საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ეპიგრაფიკის მდიდარი ფონდი, სადაც სხვა ეპიგრაფიკულ ძეგლებთან ერთად განთავსებულია ბოლნისის სიონის წარწერა, არმაზის ბილინგვა (სერაფიტას საფლავის ქვა)...
ყოველდღიურად ხდებოდა განვლილი მასალის აქტუალიზაცია და იმართებოდა დისკუსიები განვილილ თემებთან დაკავშირებულ საკითხებზე.

ტორიულ მუზეუმში დაცულ ხელნართებს. მასალის მოპოვებაში დახმარება გაგვიწია ხელნართა განყოფილების გამგემ ქალბატონმა ციციხო მუმლაძემ. მონაწილეებს საჩუქრად გადმოგვცა ხელნართა ეროვნული ცენტრის საინტერესო გამოცემები და სერთიფიკატები.

პროექტის განმავლობაში განვახორციელეთ ორი საინტერესო აქტივობა: ქალბატონ დარეჯან გოვაშვილთან ერთად დავამზადეთ ქაღალდი და რესტავრაციის ლაბორატორიაში (თამარ დვალისვილი, კ. კეკელიძის სახელობის ხელნართა ეროვნული ცენტრის კონსერვაციისა და რესტავრაციის ლაბორატორიის მეცნიერ-თანამშრომელი) აღვადგინეთ ხელნართა დაზიანებული ფურცლები.

ხელნართა ეროვნული ცენტრის სეზონური სკოლა „ქართული ხელნართა“ ის წარმატებული პროექტია, რომელმაც გააღრმავა ჩვენი პროფესიული ცოდნა ქართველოლოგიისა და ხელნართმცოდნეობის სფეროში. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ხელნართა ეროვნული ცენტრის თანამშრომელთა დამოკიდებულება თავიანთი საქმის მიმართ, რაც მათთან ურთიერთობაში იგრძნობოდა. ისინი ხელნართებზე საუბრობენ ისე, როგორც ცოცხალ არსებებზე და სიყვარულით ზრუნავენ თითოეულ მათგანზე. ეს განსაკუთრებული დამოკიდებულება ჩვენთვისაც გადამდები აღმოჩნდა. პროექტმა მსმენელებში უფრო გააღვივა ქართული კულტურული მემკვიდრეობის, ქართული ხელნართის, შესწავლისა და კვლევის ინტერესი და კიდევ ერთხელ დაგვანახა მათი მნიშვნელობა.

მსმენელებისთვის განსაკუთრებით საინტერესო აღმოჩნდა ინტერაქტივები (ირინა გოგონაია, ვლადიმერ კეკელია, შორენა მურუსიძე) დოკუმენტების ტიპებზე, ხელნართა დაცვისა და პირად არქივებზე, რითაც თეორიული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების შესაძლებლობა მოგვეცა.

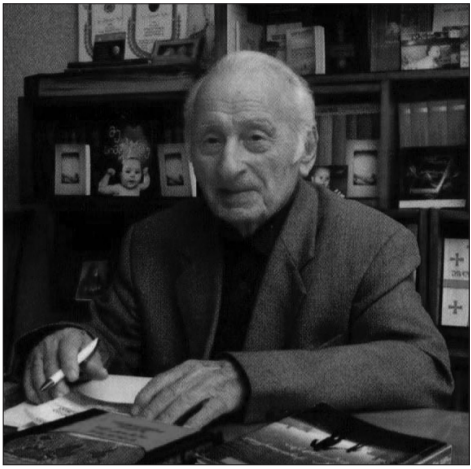
გარდა თეორიული და პრაქტიკული ცოდნისა, რომელიც ამ სკოლის მეშვეობით მივიღეთ, უმნიშვნელოვანესია ჩვენი ურთიერთობა ხელნართა ეროვნულ ცენტრთან, ქართველ და უცხოელ პროფესორ-მასწავლებლებთან და ახალგაზრდა მკვლევრებთან, რაც კიდევ მრავალი მომავალი საინტერესო პროექტის საწინდარი გახდება.

თამარ ნინიძე

ქართული ფილოლოგიის
დებარტამენტი
ქართული ენის მიმართულება

ხარბი წიგნების წერა სიცოცხლეს ახანგრძლივებს

ძნელად მოიძებნება თითქმის საუკუნეს მიღწეული პიროვნება ყოველდღე საწერ მაგიდასთან იჯდეს, ყოველდღე აწუხებდეს ფიქრი ახალი წიგნის შესაქმნელად, შეუშრობელი კალამი ეჭიროს ხელში, წერდეს და წერდეს გამუდმებით, თანაც დროდადრო საკუთარ თავს დაეკითხოს, მოვასწრებ თუ არა, ამდენი ხნის განმავლობაში რაც გონებაში დამიგროვებია, მის ამოწურვა-გამოღვევას, გონებიდან გადმოთეთრებას. შეიძლება ეჭვითაც კი შეუწყურეს ამ აზრს, რადგან ტვინის ჯანსაღი უჯრედები მხოლოდ ძველითა და ჩავლილით კი არაა სავსე, არამედ ახალსაც, ახლანდელ ყოველწამიერსაც ისრუტავენ და როგორ გინდა ყველაფერს ერთად შეუტყო. როგორც ჩანს, ბატონი სიმონ არველაძე მართლაც საოცარი გამოხატვისია, ერთ წიგნს სტამბიდან რომ მოარბენინებენ მისი ერთგული თანამემწეები (ბატონი სიმონის ქალიშვილები - მეგი და დარეჯანი), მეორეს, ცინცხალს, ახლად დასაბეჭდეს უკან მიაქროლებენ, თანაც დრო-ჟამში მკაცრად არიან შეზღუდული, რადგან უკვე კარგა ხანია დაგროვილი გამოცდილებით იციან, რომ ბატონი მწერალი და მკვლევარი გულდაგულ ჩამჯდარია მესამე წიგნის შესაქმნელად და მეოთხეს არქიტექტურა საფეთქლებს უწვივლებს.

ბატონი სიმონი, საუკუნეს მიღწეული მოღვაწე (ამჟამად 95 წლისაა, რაღა დარჩა საუკუნემდე, ისიც მალე იქნება!) „აზროვნებისა და შრომის საკვირველ მაგალითს იძლევა. ამოღენა ასაკისა და ამოღენა ცოდნა-მასწავლებლის მქონეს ერთი წიგნიც რომ არ ჰქონდეს დაწერილი, ისედაც დიდი ინტერესითა და სიყვარულით მოუსმენს კაცი, იმდენად გადაგისხნის ამბების ბიბლიოთეკას და ჩვენებურად რომ ვთქვათ, მოგახსყროვს შიგ და საკუთარი წიგნების რამდენიმე თაროს მფლობელი თუ აღმოჩნდა, მასში ნახე, რამდენხანს მოგიწევს მასთან დაყოვნება.

ჩვენთვის, საზოგადოებისათვის, სკოლისა და უმაღლესი სასწავლებლის შეგირდებისთვის, მასწავლებლებისთვის, მეცნიერებისთვის, საქვეყნოდ მოფიქრალი კაცისთვის, მეგობრისთვის და საერთოდ ყველასთვის, ვინც იცის სიკეთის უმურველობა, სინდის-ნამუსიანი შრომა და ჯაფა, შექმნილია ბატონი სიმონის წიგნები. წიგნი წიგნად იყოს და როცა მისი დამწერი თავდაც სამაგალითო კაცად დარჩა საკუთარ წუთისოფელში (საუკუნემდე მიღწევაც თუ წუთისოფლობაა!), ესეც ერთიორად გვიწყობს ხელს ამ წიგნებსაც მოვეფეროთ და მის დამწერსაც. მით უმეტეს, როცა მისი ხალვაწი გვაქეზებს ჩვენი და

არა მარტო ჩვენი მაღალხარისხიანი ლიტერატურისა და ხელოვნებისაკენ, გვაქეზებს თუ გვამზადებს ფილოსოფიურ-ესთეტიკური აზროვნების საწვდომად, სანდოდ მიგვახედებს ჭკვიანი ადამიანების წარსულისკენ, გუშინდელობისკენ და გვარკვევს თანამედროვეობის სირთულეშიც, ყველაფერს თავი რომ დავანებოთ, ბატონ სიმონს სამარადჟამოდ ეყოფა ქუთაისსა და ქუთაისელებზე დაწერილი სამტომეული. ამ წიგნებს აწი და აწი უფრო დაეღება ფასი, ვინაიდან ისინი ვახლავთ სახე სიკეთით სავსე ადამიანის გულითა და თვალთ შენახული ქუთაისის რჩეულობისა, ქუთაისურისა. ამ წიგნების დაწერით მართლაც დიდი საქმე გაკეთდა, დიდზე დიდი!

ჩემი მცირედი გამოცდილებითაც თამამად შემიძლია განვაცხადო, რომ საერთოდ მწერალს, პოეტს, თუნდაც მეცნიერული ხასიათის შრომა უკეთესად გამოსდის, ბოლომდე იკითხება და გარკვევაც მის მეცნიერულობაში არ გიჭირს, არაა დამძიმებული ხელოვნური ლექსიკონით. ბატონი სიმონის წიგნებიც ამდაგვარადაა მოთვინიერებული ავტორის მიერ. ისინი თავისუფლად მიდიან მკითხველთან და გრძობ ხელისგულზე გიღვეს მისი დამწერის სათქმელი. ამას თუ ვამბობთ გამოკვლევებზე, ბუნებრივია, უფრო ხალასად გამოჩნდება მისი ლიტერატურულ-კრიტიკული წერილები თუ ეტიუდები, რჩეულ ქართველ მწერლებსა და მოღვაწეებზე შექმნილი სტატიები, სადაც არაერთხელ გამოჩნდება ხოლმე ზუსტ მიგნებებთან ერთად ლირიკულ-რომანტიკული აღმადრების მქონე შემოქმედი.

ამგვარი განწყობით ბატონ სიმონზე საუბარი, რა თქმა უნდა, ხანგძლივადაც შეიძლება. მასზე ბევრი რამ დაწერილა, თქმულა, გამოქვეყნებულა, კიდევ ითქმება, კიდევ და კიდევ. ჩვენი გაზეთის შემდეგ ნომერში განძრახული გვაქვს მივულოცოთ ბატონ სიმონს საიუბილეო 95 წელი. ეს მოკრძალებული შეხმინება ავანსად ჩავთვალოთ. უფრო კი ეს შეხმინება გამოიწვია ბატონი სიმონის სამმა ახალმა წიგნმა - ორტომეულმა და „გალაკტიონი - ხელოვნებას“, სამთავე სულ რამდენიმე თვისანი ვახლავთ. მართლაც რომ კარგი საჩუქრებით შეხვდა ავტორი საკუთარ იუბილეს. ორტომეულის პირველ წიგნში ბატონმა სიმონმა იხება მკითხველისთვის განმეორებით მიეწოდებინა „შორეული თავისიანები და ჩვენებური უცხოელები“, ხოლო „მეორე ტომი აერთიანებს ორ მონოგრაფიულ გამოკვლევას: ფილოსოფიურ-პოლიტიკურ ნააზრევს თანადროულ აქტუალურ საკითხებზე. პირველში მხილებულია იმპერიული რუსეთის აგრესიული დაპყრობითი პოლიტიკა კავკასიაში და საქართველოს ძირძველი რეგიონების ოკუპაცია და ანექსია... რაც შეეხება მეორე გამოკვლევას, რომელიც სახელდება „ესეისტური პრელუდიები“, ასევე ფილოსოფიურ-პოლიტიკურ ნააზრევს წარმოადგენს და მასში ახალიტიკურად განიხილება ეროვნული პოლიტიკური პროცესები გლობალიზმის ეპოქის მოვლენებთან მიმართებაში...“ ორთავე ტომში მოთავსებულ გამოკვლევებზე მშვენიერი თანმხლები წერილები აქვთ დაწერილი პროფესორებს: ოთარ გიორგაძეს, ევგენი ბლიაძესა და გიგა გვენცაძეს, რედაქტორები

ვახლავთ აკადემიკოსი ავთანდილ ნიკოლეიშვილი და პროფესორი ევგენი ბლიაძე.

ასევე სრულიად ახალი ვახლავთ „გალაკტიონი - ხელოვნებას“. ავტორს გულდასმით ამოუკრებია გალაკტიონის პოეზიიდან ის საუკეთესო ნიმუშები, რომლებშიც დიდებულად წარმოჩინდება განუმეორებელი პოეტის აღმაფრენა ხელოვნების რაგინდარა დარგით, აქვეა ბატონი სიმონის წერილები გალაკტიონზე.

თავიდან ბოლომდე წინადადება არ ვახსენებთ, ენაზე სულ წიგნი გვადევს. რახან ასეა, გავგვიჩნდა სურვილი, ვავისხენოთ ამ მართლაც დაუღალავი მოღვაწის მთელი ბიბლიო მარაგი, ვავისხენოთ და გულახდილად ვთქვათ, რამდენად უწყობს თურმე ხელს სიცოცხლის ხანგძლივობას კარგი წიგნების წერა (და წაკითხვაც!).

- აი, ისიც:
1. ჩვენი პლანეტის სიამაყე, თბ. 1962 წ.
 2. პოეზია და თანამედროვეობა, თბ. 1965 წ.
 3. შემოქმედების თავისუფლების საკითხისათვის, თბ. 1968 წ.
 4. იდეალი და შემოქმედების თავისუფლება, თბ. 1971.
 5. к проблеме свободы творчества. Тб. 1972 г.
 6. ლიტერატურული წერილები, თბ. 1973 წ.
 7. კრიტიკული ნარკვევები, თბ. 1977 წ.
 8. შემოქმედება და პოეზია, თბ. 1978 წ.
 9. შთაგონება და პოეზია, თბ. 1978 წ.
 10. შემოქმედებას სიმართლე უყვარს, თბ. 1981 წ.
 11. სიხლის გრძობა, სტატიების კრებული, თბ. 1984 წ.
 12. მეგობრობის მარადმწვანე ხე, თბ. 1987 წ.
 13. სულის სარკეში, კრებული, ქუთაისი, 1993 წ.
 14. ისტიტუტი ელის ახალ შეცვებას, ქუთაისი, 1991 წ.
 15. გალაკტიონოლოგიური ეტიუდები, 1997 წ.
 16. ვარდისფერი უღელი, წერილების კრებული, ქუთაისი, 2001 წ.
 17. გალაკტიონი - ხელოვნებას, კრებული, ქუთაისი, 2002 წ.
 18. შორეული თავისიანები, წერილების კრებული, ქუთაისი, 2003 წ.

19. ფილოსოფიის კურსის სახელმძღვანელო, (თანაავტორი და რედაქტორი), ქუთაისი, 2003 წ.

20. ესთეტიკა-კრიტიკა, კრებული, ქუთაისი, 2005 წ.

21. ჩვენი ცხოვრება უანკარეს ღვინისფერია, მემუარების კრებული (თანაავტორი მარი ხვედელიძე), ქუთაისი, 2007 წ.

22. ჩვენებური უცხოელები, კრებული, ქუთაისი, 2008 წ.

23. მარგინალური გამონათებანი, მონოგრაფიული ნარკვევი, ქუთაისი, 2009 წ.

24. ღირსეულ ქუთათურთა სილუეტები, ქუთაისი, 2010 წ.

25. ესეისტური პრელუდიები (ფილოსოფიურ-პოლიტიკური ნააზრევი, მონოგრაფია), ქუთაისი, 2011 წ.

26. ფერად-ფერადი (სიუბილეო კრებული), ქუთაისი, 2012 წ.

27. ბედის ვარსკვლავი ისევ ანთია, ლექსების კრებული, ქუთაისი, 2011 წ.

28. ახალი ლირიკული გამონათებანი, ლექსები, ქუთაისი, 2012 წ.

29. სატირულ-იმპორისტული შესიტყვებანი ანუ ფილიპიკები ახლებურად, ლექსები, (წიგნი I), 2012 წ.

30. ლირიკა და ესეისტიკა, (ფილოსოფიური ეტიუდები და სტატიები, ლექსების ციკლი, ქუთაისი, 2013 წ.

31. ღირსეულ ქუთათურთა სილუეტები (წიგნი II) ქუთაისი, 2014.

32. მრავალსაუკუნოვანი მეგობრობა (ქართველთა და ებრაელთა ურთიერთობის ისტორიიდან), კრებული, ქუთაისი, 2014 წ.

33. ღირსეულ პიროვნებათა სილუეტები (წიგნი III), ქუთაისი, 2015 წ.

34. აწმყო ყოფიერების მეტამორფოზები (ფილოსოფიურ-პოლიტიკური ესეები და ეტიუდები), ქუთაისი, 2015 წ.

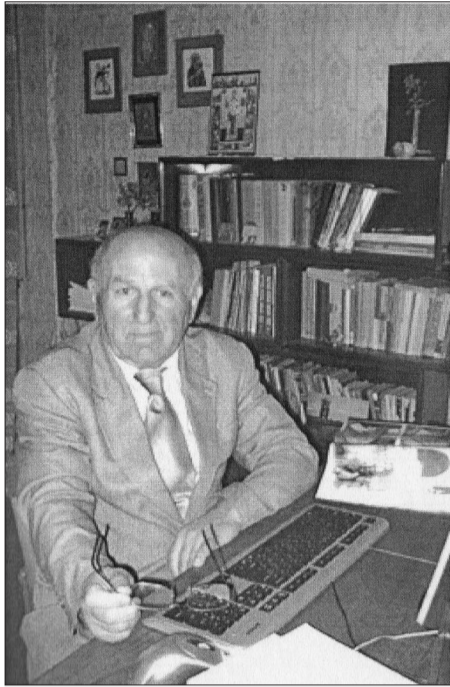
35. ორტომეული: ა) ტ. 1 შორეული თავისიანები და ჩვენებური უცხოელები, ბ) ტ. 2. ფილოსოფიურ-პოლიტიკური ნააზრევი, ესეისტური პრელუდიები, ქუთაისი, 2015 წ.

36. გალაკტიონი-ხელოვნებას, ეტიუდები, ქუთაისი, 2015 წ.

გია ხოფერიია

სამაგალიტო მაცნობარი და მამულიშვილი

რომ, ბატონ კობას სისტემატური მეგობ- რულ-საქმიანი კავშირი აქვს ქუთაისში გეოგრაფიის კათედრასთან და ყველა სა- ინტერესო და სასარგებლო ღონისძიების გატარებაში გვერდში გვიდგას. აი, ასეთ მამულიშვილური გრძობებით ვაჯერე- ბულ ჩვენთვის საყვარელ და გულითად, სამაგალიტო მეცნიერ-გეოგრაფოსს ახ- ლახან შეუსრულდა დაბადებიდან 75 წე- ლი, რომელსაც ერთსულოვნად და დიდი სიყვარულის გრძობით ულოცავს მთელი გეოგრაფიის დეპარტამენტის შემადგენ- ლობა. ამ საუბილეო თარიღთან დაკავ- შირებით მიხდა შევეხო მისი დაუღალავი და ნაყოფიერი სამეცნიერო, პედაგოგიურ და საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ძალზე შეკუმშული ეტიუდის სახით, რამეთუ მის დეტალურთან მიახლოებულ გაშუქებას ათუთობით თაბახიც არ ეყოფოდა. მას- ზე საუბარს იმით დავიწყებდი, რომ იგი გახლავთ ბუნების უბადლო მკვლევარს, დიდი ლევან მარუაშვილის აღზრდილი. სრული რეალობით და სიამაყით უნდა ითქვას ის, რომ დიდი ლევან მარუაშვი- ლის სამათეულზე მეტ აღზრდილ გეოგ- რაფ-მეცნიერთა შორის კობა ხარაძეს პირველი და გამორჩეული ადგილი უკავ- ვია მეცნიერული პროფესიის სიუხვით, ხალასი ნიჭით და კვლევის დიპაზონით, ჩინებული ანალიზის უნარით, მეცნიერ- თულ-თემატური კვლევის მრავალფეროვნებით, პრობლემებისადმი სიღრმისეული წვდომით, მუხლჩაუხრელი შრომით და გეოგრაფიული მეცნიერებისადმი უდიდესი პატრიოტიზმი გრძობით. მისი დაუ- ლაღავი ინტელექტუალური შრომით შექ- მნილი მეცნიერული ნამოღვაწარი ღირსე- ული (ფასეული) წვლილია საქართველოს გეოგრაფიული მეცნიერებისა და კულ- ტურის საგანძურში (ისტორიაში). ნიშან- დობლივი და საამაყო ის, რომ იგი მთელი არსებით, ღვიძლი შვილივით დაემსგავსა თავის მეცნიერ-ხელმძღვანელს, დიდ ლე- ვან მარუაშვილს: დაუღალავი მეცნიერ- თული მუშაობის პათოსით, ზნეობრივი სიწმინდით, სიღრმისეული კვლევის უნარით, მუდამ ახლის ძიებით, მეცნიერული მიგნებებით, სამშობლოსა და ადამიანების სიყვარულით. ბატონი კობა ხშირად იმეორებს თავისი აღმზრდელის სიტყვებს: „მე კვლევას და წერას შევაჩერებ იმ შემთხვე- ვაში ხელებს თუ შემოკრავებო“. ბატონი კობას მეცნიერული ღვაწლი მრავალწახ- ნაგოვანია და მოიცავს 12 ძირითად მი- მართულებას (ისტორიული გეოგრაფია, გეოგრაფიული შესწავლის ისტორია, ფი- ზიკური გეოგრაფია, რეგიონული კვლევა, სამედიცინო გეოგრაფია, სამხედრო გეოგ- რაფია, საეკონომიკო გეოგრაფია, ობიექს- ტიკა, ჟურნალისტიკა, ტურისტულ-სა-

ექსკურსიო, პოლიტიკური გეოგრაფია, კარტოგრაფია), რომელთა კვლევაში მან ფასეული სიტყვა თქვა. გამოაქვეყნა 500-ზე მეტი სამეცნიერო და სამეცნიერო-პოპულარული ნაშრო- მი, მათ შორის 40-ზე მეტი მონოგრაფია, უმაღლესი სასწავლებლის 5 და საშუალო სკოლის 2 სახელმძღვანელო. ისტორიულ გეოგრაფიაში შექმნილი 4 მონოგრაფიით (საქართველოს ისტორიული გეოგრაფია, ქვემო ქართლი; შიდა ქართლი; ზემო ქარ- თლი; კახეთის ისტორიული გეოგრაფია) არსებითი წვლილია შეტანილი აღმოსავ- ლეთ საქართველოს ისტორიული გეოგრა- ფიის შესწავლაში. ამ დიდი პრობლემების კვლევისას ბევრი რამ დაზუსტდა და შესწორებები დაამატებენ იქნა შეტანილი ვახუშტი ბაგრატიონის შეხედულებებ- ში. ბატონმა კობამ სოლიდური შრომა გასწია ქართული გეოგრაფიული აზროვნების კვლევის საქმეში. ამ საკითხს მი- უძღვნა 6-მონოგრაფია (გეოგრაფიული აზროვნება ძველ საქართველოში, XII-XV საუკუნეების ქართველი და უცხოე- ლი მოგზაურები, XVII-XIX საუკუნეების ქართველი მოგზაურები, გეოგრაფიული ცოდნის ისტორია ძველ საქართველოში, ოცდაათმეტი წელი აზიის ქვეყნებში - რაფიელ დანიშვილის უჩვეულო მოგზაურობანი, სულხან-საბას გეოგრა- ფიულ-კარტოგრაფიული მემკვიდრეობა), რომლებშიც თვალსაჩინო ხასიათის მეცნიერული სიახლეებია მოცემული, რაც ავტორის მაღალ მეცნიერულ დია- პაზონზე მეტყველებს. კობას მოუხვენარი ბობოქარი ბუნება, მარტო მეცნიერული კვლევა-ძიებით როდი გამოინატნა. იგი წვდება სხვა მამულიშვილური ღირებუ- ლეების პრობლემებს, კერძოდ, მან შექ- მნა გეოგრაფიის ინსტიტუტის მემორი- ალური მუხუმი (საზოგადოებრივ საწყისებზე). დიდი ამაგი დასდო 1997 წელს ვახუშტის დაბადებიდან 300 წლის იუბი- ლეს მომზადებისა და ჩატარების საქმეს, კოლოსალური მუშაობა გასწია ვახუშ- ტის „საქართველოს ატლასისა“, და „სა- საქართველოს გეოგრაფიის“ მომზადება- გამოცემის საშვილიშვილო საქმეში. ასე- ვე დიდა მისი წვლილი „საქართველოს წითელი წიგნის“ არაორგანიზებული ბუნების ძეგლების მასალების მომზადებაში. იგი დაუღალავად მოხარულია რეკონსტრუ- კტური და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციების მომზადება-ჩატარებაში და აქ საოცარი ისაა, რომ ბატონი კო- ბა მოგვეცინა კინორეჟისორის როლში, რამეთუ პირადად გადაიღო კინო-ფილმი აკადემიკოს ალექსანდრე ჯავახიშვილის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე. ამ ბოლო ოთხ წელიწადში მან დააფუძნა აკადე-

მიკოსების თეოფანე დავითაის (ს. ეკში, სენაკის მუნიციპალიტეტი) და ალექსან- დრე ჯავახიშვილის (ს. ძვერაში, გორის მუნიციპალიტეტი) სახელმწიფო მემორი- ალური საუბილეო სქელტანიანი წიგნები: კაცი ლევანდა (აკად. თეოფანე დავითაია, 2011 წ.), ბუნების უბადლო მკვლევარი ლევან მარუაშვილი (2012 წ.), დიდი მამულიშ- ვილის ღირსეული ღვაწლი (აკად. ალექ- სანდრე ჯავახიშვილი, 2015). 2014 წელს პირველად გამოაქვეყნა საქართველოს ბუნების ძეგლები, სადაც 300-ზე მეტი ბუნების უნიკალური ძეგლი განხილულ- განალიზებულია შესაბამისი ენექტური ფერადი ფოტოსურათებით. ამთ გარდა, ბატონი კობას მამულიშვილური ღვაწლის შესაფასებლად დავიმოწმებდი ცნობილი სპელეოლოგისა და ჟურნალისტი ჯემბერ ჯიშარიანის საგაზეთო წერილს: „ფუტ- კარივით დაუზარელი“, სადაც წერდა: „დიდი გამოჩინაულება ჰქონდა მისი წე- რილების სერიებს ჰუჯახის სამონასტრო კომპლექსზე, ბუნების ძეგლებზე, ტაძო- ნიშიაზე და სხვა“.

2012 წელს საქართველოს ეროვნულმა სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ გამოსცა პრო- ფესორ კობა ხარაძის „ბიობიბლიოგრა- ფია“, გვ.133, რომელშიც მოცემულია მი- სი მეცნიერული პროფესიის ჩამონათვა- ლი, რითაც ნათელი ხდება ჩვენი იუბილა- რი, როგორც სამაგალიტო მეცნიერი და მამულიშვილი. ბატონი კობას შრომების მარტო ანოტაციურ მიმოხილვას ათუ- ლობით თაბახი დასჭირდებოდა. ცხადია, ამ ფონზე ჩვენს საგაზეთო წერილში ძალ- ზე შეზღუდული შტრიხებია მოცემული. სამომავლოდ მასზე ბევრი რამ დაიწყე- რება, ფართო განმარტება და აღიარება მოჰყვება. ამ ეტაპზე ბატონი კობა ხარაძეს ვუსურვებდი კვლავინდებურად, ჩვეული ენერგიითა და ბობოქარი შემართებით პერმანენტულად შერჩენოდეს შრომის ეს პათოსი, სიცოცხლის ხალისი, დაუოკებე- ლი ოპტიმიზმი, კალმის სიძლიერე და სა- ლი გონების სიდიადე, რამეთუ იგი უშურ- ველად, უანგაროდ, დიდი პატრიოტული შემართებითა და შთაგონებით ხმარდება საქართველოს სადიდებელ საქმეებს... ვა- შა და დიდება მის რაინდულ სულსა და „საქმეთა საგმირონს“. რომ არა კობასთან ადამიანები, მაშინ აზრი არ ექნებოდა ადამის მოღვის არსებობას ამ ცოდვილი- ან დედამიწაზე!.

პროფესორი *ოთარ ჩხეიძე* გეოგრაფიის დეპარტამენტი

ღირსეულად გავლილი გმირობის ბოლფასი გზა

დასაწყისი მე-4 გვ-ზე

დების კომისიის ღირსეული თავმჯდომარე - ობიექტური, პრინციპული, უახგარო. მთავ- რობას მის მიერ გაწეული შრომა და ღვაწ- ლი დაუფასებელი არ დარჩენია და 80-იანი წლების შუა ხანებში იგი დააჯილდოვა უმაღ- ლესი სკოლის წარჩინებით მუშაკის სიგე- ლით.

„... კრისტალური სისხეკაცე, ნიჭიერება, კვლევის სიღრმე, წერისა და მეტყველების ლაკონურობა, ფართო განსწავლულობა, ლექციის გადაცემის ვირტუოზულობა, კოლ- ექტივისადმი სითბო და მზრუნველობა, უდილობატი ალაღმართლობა, დანგეწი- ლი ინტელექტუალურობა - აი, თქვენი და- მახასიათებელი ნიშან-თვისებები, რომელთა ერთობლიობა თქვენი სახელის უკვდავება“

- ასე აღწერს მის პიროვნულ პორტრეტს მა- რადიულ გზაზე დამწვიდობების დროს მამას მეგობარი - შემდგომში გეოგრაფიის კათედ- რის გამგე და პროფესორი - ოთარ ჩხეიძე.

მამას სამწუხაროდ ვაჟი არ ჰყავდა, რასაც გარკვეულად განიცდიდა. იგი დიდი სიყვა- რულითა და სითბოთი გვზრდიდა ორ ქა- ლიშვილს, რომლებსთვისაც სულაც არ ენა- ნებოდა. იყო არაჩვეულებრივად მგრძობიარე, სათუთი მშობელი, უახლოესი მეგობარი და მჩხეველი, განუმეორებელი მამა. ჩვენ მისგან ვისწავლეთ ადამიანებისა და ცოდნის სიყვარული, ქვეყნის ერთგულება. შრომით და გარკვეულ თავი არ დავგიზოგავს. რაც შეე- ძელით ვაკეთეთ: - მე, სკოლის დამთავრების შემდეგ, მედიცინა ავირჩიე მომავალ პრო-

ფესიად, რაც გარკვეულად დედის გავლენაც იყო (დედა - ლია ბუაძე, ექიმი-პედიატრი იყო). შემდეგ მამის კვალს ვაგვევი და სწავ- ლა გავაგრძელე კლინიკურ ორდინატურაში - საქართველოს პედიატრიის სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტში, მიზნობრივ ასპირან- ტურაში - საქართველოს სამედიცინო აკადე- მიაში. დღესდღეობით მედიცინის დოქტორი და აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერ- სიტეტის ასოცირებული პროფესორი ვარ, ამასთან ერთად - ქუთაისის ერთ-ერთი საოჯ ახო მედიცინის ცენტრის ოჯახის ექიმი. 1997 წლიდან - ბრიტანეთ საქართველოს საერთა- შორისო ასოციაციის წევრი, სადაც ვაწეული ნაყოფიერი მუშაობისათვის მიღებული მაქვს სიგელი.

ჩემი და მადონა უკლება თბილისის ივა- ნე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულია. თა- ვის დროზე ის წარჩინებული და გამორჩეუ- ლი სტუდენტის იყო. მამა მასზე დიდ იმედებს ამყარებდა, მაგრამ სამწუხაროდ სწავლა აღარ გააგრძელა და ოჯახი შექმნა. წლების განმავ- ლობაში იგი პასუხიმგებლობით მუშაობდა ქუთაისის ერთ-ერთი კლინიკის რეანიმაცი- ულ განყოფილებაში ექიმ-ლაბორანტად. მას ჰყავს ქართულ ტრადიციებზე აღზრდილი ულამაზესი და ნიჭიერი ქალ-ვაჟი და პატა- რა შვილიშვილი, რომელთა არსებობაც ჩვე- ნი მამის ღირსეული სიცოცხლის ღირსეული გავრძელებაა.

ქ. უკლება ოთარ უკლებას ქალიშვილი

